

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกเป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของวัฒนธรรมการประเมินการเรียนการสอนจากเอกสารงานวิจัยและความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 16 คน และสำรวจสภาพวัฒนธรรมการประเมินการเรียนการสอนของครูด้วยการจัดสนทนากลุ่ม 3 ครั้ง และสำรวจด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู 1,090 คน จาก 3 สังกัดโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมี 3 ฉบับ และเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลเชิงปริมาณมี 1 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการประเมินการเรียนการสอน มีค่าความเที่ยง (KR 20) 0.855 ค่าความยาก 0.22-0.72 และค่าอำนาจจำแนก 0.25-0.75 และแบบวัดความเชื่อต่อการประเมินการเรียนการสอนและวัดการให้การประเมินในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคเท่ากับ 0.802 และ 0.796 ตามลำดับ คุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงโครงสร้างจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สองพบว่าค่าไค-สแควร์=88.41, $df=96$, $p=0.69662$, $GFI=0.99$, $AGFI=0.98$, $RMR=0.015$ ขั้นที่สองเป็นการวิจัยเชิงทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาวัฒนธรรมการประเมินการเรียนการสอนของครู กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 9 โรงเรียน จาก 3 สังกัด รวม 165 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ๆ ละ 50 คน และ 63 คน และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวน 52 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติภาคบรรยาย การทดสอบค่าสถิติที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Anova) การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิสเรล (Lisrel) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

(1) องค์ประกอบของวัฒนธรรมการประเมินการเรียนการสอนที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยและความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ มีจำนวน 3 องค์ประกอบ 22 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการเรียนการสอน 2) ความเชื่อที่มีต่อการประเมินการเรียนการสอน และ 3) การให้การประเมินในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

(2) โดยสรุปรวมครูมีระดับของวัฒนธรรมการประเมินการเรียนการสอนค่อนข้างต่ำ ตัวแปรสังกัดโรงเรียน ระดับการศึกษา และระดับที่โรงเรียนเปิดสอนส่งผลต่อระดับของวัฒนธรรมการประเมินการเรียนการสอนของครู ครูที่มีระดับการศึกษาสูงมีระดับวัฒนธรรมการประเมินการเรียนการสอนสูงกว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ครูสังกัด กทม. มีระดับวัฒนธรรมการประเมินการเรียนการสอนสูงกว่าครูสังกัด สช. และครูที่สอนในสถานศึกษาที่เปิดสอนเฉพาะระดับอนุบาลมีระดับวัฒนธรรมการประเมินการเรียนการสอนต่ำกว่าครูที่สอนในสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับอนุบาล-ป.6 และระดับ ป.1-ป.6

(3) ผลการเปรียบเทียบวัฒนธรรมการประเมินการเรียนการสอนระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่าครูกลุ่มทดลองมีระดับวัฒนธรรมการประเมินการเรียนการสอนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและสูงกว่าครูกลุ่มควบคุม ตัวแปรสังกัดโรงเรียนมีผลทำให้ระดับวัฒนธรรมการประเมินการเรียนการสอนของครูกลุ่มทดลองแตกต่างกัน โดยครูสังกัด สช. และ กทม. มีระดับวัฒนธรรมการประเมินการเรียนการสอนสูงกว่าครูสังกัด สพฐ. ส่วนครูสังกัด สพฐ. มีระดับวัฒนธรรมการประเมินการเรียนการสอนช่วงก่อนและหลังทดลองไม่แตกต่างกัน

(4) ผลผลิตจากการวิจัยได้คู่มือฝึกครูที่เลี้ยง จำนวน 1 ชุด คู่มือฝึกอบรมครูผู้เข้ารับอบรม จำนวน 1 ชุด เอกสารเสริมความรู้ 1 ชุด และมีรูปแบบการเรียนรู้แบบเครือข่ายจำนวน 3 รูปแบบ

(5) ครูมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นว่าสามารถเกิดการเรียนรู้ได้ดีด้วยการปฏิบัติจริงผ่านกระบวนการคิดสะท้อนนิมิตาน เกิดเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตนเองและผู้อื่น และมีผลงานเป็นรูปธรรมนำไปใช้ได้จริง

This research employed the research and development methodology and was classified into two stages. The first stage was an exploratory study aimed at studying the teachers' instructional evaluation culture factors from existing related documents and from 16 experts, so as to examine teachers' instructional evaluation culture from three focus groups and from questionnaires mailed to a sample of 1,090 teachers drawn from three school districts in Bangkok Metropolitan Area. The research instrument used to collect qualitative data consisted of three instruments, whereas the one for quantitative data employ only one instrument divided into three parts. The first part, a knowledge of teachers' instructional evaluation's test, had difficulty and discrimination index ranged from 0.22-0.72, and 0.25-0.75, respectively, and a reliability coefficient (KR-20) of 0.802. The second and third parts were 5-point rating scales measuring teacher's evaluation culture had reliability coefficients of 0.802 and 0.796, respectively. The quality of instruments was assessed by construct validity analysis using second order factor analysis. The results showed that the evaluation culture model fitted the data very well (chi-square=88.41, df=96, p=0.69662, GFI=0.99, AGFI=0.98, RMR=0.015). The second stage of this study was an experiment research aimed to develop teachers' evaluation culture. The sample was 165 teachers drawn from 9 schools, 3 jurisdictions in Bangkok Metropolitan Area. Two experimental groups consisted of 50 and 63 teachers and a control groups consist of 52 teachers. Data analyses included descriptive statistics, t-test, analysis of variance (ANOVA), content analysis, and structural equation model. The major findings were as follows:

(1) The teachers' instructional evaluation culture factors synthesized from research documents and experts consisted of 3 dimensions composing 22 indicators. The first dimension was knowledge about instructional evaluation, the second was beliefs about instructional evaluation, and the third was continuous evaluation.

(2) In general, all teachers had consistently low instructional evaluation culture. School jurisdiction variable, educational level variable, and school level variable did have an effect on the level of teacher's instructional evaluation culture. Teachers with higher educational level possessed higher level of instructional evaluation culture than those with lower educational level. BMA schools' teachers had higher instructional evaluation culture than OPEC's teachers. Also, teachers in schools which taught only kindergarten level possessed lower instructional evaluation culture than those who taught in schools which taught up to primary level.

(3). The comparison of instructional evaluation culture assessed from pre and post training revealed that teachers from the experimental group possessed higher instructional evaluation culture than assessed before the experiment also, higher than that of the control group. School jurisdiction variable had an effect on level of instructional evaluation culture of the controlled group at a different level. OPEC's teachers and BMA's teachers had higher level of instructional evaluation culture than those under OBEC. In addition, instructional evaluation culture of OBEC's teachers assesses before and after the experiment showed no significant different.

(4) The products gained from the research was one training manual for trainer and one training manual for trainee. One book about instructional assessment was also produced. Teachers who were trained had three patterns of learning.

(5) Teachers in the experimental group opinionated that their increased level of instructional evaluation culture was a result of the fact that the developed training provided trainees opportunities to practice which is a unique characteristic of the developed training, and that shared experience among participants developed tangible understanding. They highlighted that the developed training was practical and